

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trístopna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 217.

V Ljubljani, v četrtek 24. septembra 1885.

Letnik XIII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEČ“,

edini slovenski dnevnik na katoliško-konservativni podlagi,

nastopil bo s 1. oktobrom zadnjó četrtletje XIII. leta svojega obstanka. Ob tej priliki vabimo najvljudnejše vse prijatelje našega lista, da bi se kolikor toliko podvizarli z določilom naročnine, katerim je taista že potekla, kakor tudi z razširjanjem našega lista, za kar se našim dosedanjim gg. naročnikom še prav posebno priporočamo.

„Slovenec“ veljá za Ljubljano pri opravništvu prejemán:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemán veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Z Dunaja, 22. sept.

Obé zbornici državnega zbora ste danes po slovesni sveti maši, ki jo je imel kardinal Ganglbauer ob desetih v prestolni cerkvi sv. Šefana, pričeli svoje delovanje. Gospodsko zbornico je odprl dosedanjí predsednik grof Trauttmannsdorf ter se spominjal med počitnicami umrlih udov, zlasti kneza Friderika Liechtensteina. Sošlo se je bilo okoli 50 udov, med njimi nekaj na novo imenovanih, ki so storili obljubo.

Veliko živahnejši je bil pričetek zbornice poslancev; manjkalo je od 353 poslancev le kakih 30. Tudi gledalcev in poslušalcev bilo je na galerijah vse polno. Ob 11. uri pridejo gg. ministri v dvorano in grof Taaffe naznaní, da ima od cesarja ukaz v smislu postavnih določil vpeljati zborničnega predsednika. Kakor pred šestimi leti, ko je bil ti-

rolski monsignor Negrelli starosta med vsemi poslanci, zadela je ta čast tudi letos duhovnika, in sicer edinega, ki sedi med levičarji v nemško-avstrijskem klubu, namreč avguštinskega priorja Kajetana Posselta. Posselt je toraj prevzel posel začasnega predsednika in storil obljubo, potem pa se podal na predsedniški stol, s kterega se je pa le malo videl, ker je prav Cahejeve postave.

Še z dokaj močnim glasom naznanil je zbornici, da ga čast začasno predsedovati zbornici ni doletela zaradi kakošnih posebnih zaslug, ampak samo zaradi njegove starosti; starost pa je slabotna, zato naj ima zbornica ž njim potrpljenje. Potem je pričel obravnavo z imenovanjem začasnih zapisnikov, za ktere so bili odločeni: Fanderlik in Romaszkan z desnice, Dobler in Fuss pa z leve zbornične. Preden se je pričela obljuba poslancev, prebral je Fanderlik dotično prisego v nemškem, českem, poljskem, rusinskem, slovenskem, hrvaškem in italijanskem, Romaszkan pa v rumunskem jeziku, predsednik Posselt pa je naznanil, da naj vsakteri poslanec odgovarja „obljubim“, v kterem jeziku koli hoče. Ko so se zatem po imenu klicali poslanci, slišali so se vse križem nemški, česki, poljski, slovenski, hrvaški, italijanski glasovi, ter se je pokazalo, da je poslancev le malo manjkalo. Čez kake pol ure bila je prva seja končana in predsednik jo je sklenil z naznanilom, da bode slovesni pričetek državnega zbora v soboto 26. t. m. opoldne v veliki dvorani cesarske palače, prihodnja seja pa da bo v ponedeljek 28. t. m. Na dnevnem redu je izžrebanje zbornice v 9 oddelkov in razdelitev volilnih aktov. Vsak oddelek dobí namreč primerno število volilnih zapisnikov, pri kterih ni bilo nobenega protesta ali ugovora, da jih pregleda in zbornici predlaga v potrditev. Za preiskovanje volitev, zoper ktere se je pa vložilo kaj protestov, se bode izvolil poseben odsek, ki jih bode imel preiskovati. Kakor se kaže, bode imel ta odsek letos jako veliko opraviti. Včeraj so prinesli v zbornično kancelijo služabniki dve veliki skladanici samih protestov, med kterimi se nahajajo tudi štirje protesti zoper izvolitev g. profesorja Šukljeja, namreč eden od volilnega odbora, eden iz Metlike, eden iz Črnomlja in eden iz Kostanjevice. Ker ima zborovanje tra-

jati do 20. ali k večjemu do 22. oktobra, pač ne bode mogoče, da bi bile dotlej rešene že vse volitve, ampak jih bode mnogo ostalo še za poznejši čas, ko se državni zbor vnovič snide po novem letu.

Klubi desnične večine.

Ko je bila seja končana, razglasila so se vabila, da naj se v dotičnih sobah snidejo poslanci, ki hočejo osnovati poseben klub. Sošli so se toraj poslanci česki in moravski ter ponovili bivši česki klub, ki bode štel vseh skupaj 66 udov in bo toraj najmočnejši klub na desnici. Načelnik mu je dr. Rieger. Ravno tako so se sošli Poljaki in so osnovali dosedanjó zvezo „Kolo poljsko“. Zopet v drugi sobi so se sošli poslanci slovenski, dalmatinski, bukovinski in tirolski, da bi se posvetovali, hočejo li zopet osnovati skupno zvezo, tako imenovani klub desnega središča, kteremu je bil dosedaj načelnik grof Hohenwart. Razgovor je bil obširen, ker so se omenjale raznotere zadeve in potrebe posameznih dežel, naposled pa se je vendar soglasno sklenilo, da poslanci omenjenih dežel vnovič stopijo med seboj v tesno zvezo drug drugemu v pomoč in podporo in sicer na dosedanjí podlagi. Ali se sprejmó vsi, ali se nekterim sprejem odreče, o tem pred organiziranjem kluba ni moglo biti vprašanja, in zato ni bilo nobenega ugovora, ko je z drugimi poslanci tudi gosp. profesor Šuklje prišel v dvorano. Sploh se pa samo po sebi ume, da se klub s tem, ako pristopi k njem kak poslanec, čigar izvolitev je dvomljiva, še nikakor ne zaveže, se z vsim svojim vplivom zanj potegniti, ampak da legitimacijski odsek ravna po svojem prepričanju.

Ta klub bode štel okoli 40 udov, ter mu je zopet grof Hohenwart načelnik, poslanca Klaič in Giovanelli pa sta njegova namestnika. Imenovani trije bodo ob enem klub zastopali v eksekutivnem odseku petnajstotice. Stara „Presse“ danes nekaj čenčá, da Raič, Vošnjak in dr. Vitezič nečejo pristopiti temu klubu, ampak še vedno snujejo posebno zadruško; pa to ni res, vsi trije so z gosp. Hrenom vred vstopili v klub, pač pa so slovenski poslanci izrekli, da hočejo vse domače zadeve prej pretresati med seboj in potem prositi v klubu za nje podporo tudi pri drugih gg. poslancih. Istina je dalje, da

LISTEK.

Iz življenja grofa Henrika Chambordskega (Henrika V.).

Ko se je 24. avgusta 1883 grof Chambordski ločil iz tega življenja, čutil je vsakdo, prijatelj ali neprijatelj, da je šel na oni svet pošten značaj, mož skozi in skozi, zvest krščanskim načelom. A ni videl vsakdo, da je bil ta blagi mož v dnu srca pobožen in v notranjem življenju popolnoma Bogu vdan, tako, da je bilo njegovo zasebno življenje pravi vzor krščanskega kneza. Še le počasi se je bolj na široko zvedelo njegovo zasebno življenje. „Messenger du Sacre-Coeur“ je prinesel celo vrsto člankov, ki v laški prestavi sestavljajo knjigo. Tu najdemo prijetno sliko o notranjem življenju tega kneza, ki je lahko duhovnim in neduhovnim v spodbudo in izgled. Podajmo tedaj č. bralcem „Slovenca“ nekatere črtice iz pobožnega življenja tega krščanskega kneza.

I.

Notranje življenje človekova se presoja, kako da on moli. Ako tako presojamo življenja grofa Chambordskega, vidimo moža molitvi vdanega, kar bi bili javalne pričakovali pri knezu, ki je bil vselegra srca, a v zasoljenih pogovorih šaljiv. Zjutraj je vstal navadno ob 6. uri. Prve ure v dnevu je navadno molil. Razun kristijanu navadnih molitev molil je kot vitez reda sv. Duha vsak dan dnevniče o sv. Duhu; vsak dan je tudi kaj pobožnega bral. Dan je zopet končal z molitvijo in z izpraševanjem vesti. Prepisal si je vrsto molitev iz pisem svetnikov. Molitve ni nikdar zanemarjal, tudi na potovanji in pri lovu ne. Na železnici je molil rožni venec in na lovu čakaje molil je navadne molitve, da ni zaostal.

Posebno je pa častil grof Chambord presveto srce Jezusovo. V domači kapeli so opravljali k sklepu sv. maše vselej molitev k presv. Sreću. Prvi petek vsacega meseca ste bili dve sv. maši pred izpostavljenim presv. R. T. v spravo presv. Sreću. Tačas je pristopil vselej k sv. obhajilu, in njegov zgled so mnogi posnemali. Trpljenje Kristusovo je rad pre-

mišljeval. Zadnje dni velikega tedna je bil vselej pri vsej službi Božji, tudi ako je dolgo trajala. Na veliki četrtek je opravljal v Gorici v stolni cerkvi s svojim spremstvom velikonočno obhajilo in je obiskoval po raznih cerkvah Božji grob, kjer je bil ves vtopljen v pobožnosti. Veliki petek ni bil le samo pri službi Božji, marveč ves dan je premišljeval trpljenje našega Gospoda, v kapeli je pobožno molil križev pot. Gotovo so mu bili živo pred očmi sveti kraji, ktere je l. 1861 tako pobožno obiskal.

V njegovih zaznamkih o tem potovanji beremo dne 5. novembra: O sveti kraji, kterih ne bom nikdar več videl, spomin na vas naj me nikdar ne zapusti v mojem življenji in naj mi bode pričujoč ob smrtni uri. Za spomin je imel križe iz oljkega lesa iz Getsemani in kamna iz svetih krajev vdelane. Te križe, blagoslovljene in z odpustki obdarovane je imel v svoji kapeli in po sobah. Tak križ mu je bil v tolažbo ob smrtni uri, večkrat ga je poljuboval in rekel okoli stoječim: To je moja edina prava tolažba, zapustil ga je svojim kot drago dedovino, v grob pa so mu dejali romarsko palico. Ko je imel

so trije štajarski poslanci slovenski, namreč Raič, Vošnjak in Gödel dobili vabilo, naj se pridružijo nemškimi konservativnim poslaneem štajarskem v Liechtensteinovem klubu, pa oni se niso hoteli ločiti od drugih slovenskih poslancev, in so ponudbo izbili, kar so čisto prav storili, ker je Slovincem zaradi pičlega števila le tedaj mogoče kaj doseči, ako ostanejo v tesni zvezi med seboj.

Liechtensteinov klub bo štel okoli 20 udov, namreč 9 konservativnih gorenjih Avstrijancev, ker se je letos svojim rojakom pridružil tudi Hayden, ki je bil lani v Hohenwartovem klubu, dalje tri Solnograjce, ki so bili lani sami za-se, namreč Lienbacher, Fuchs in Neumayer, Tiroleca Zallingerja pa konservativne nemške poslance iz Dolenje Avstrije in Štajarske. Načelnik kluba je zopet knez Alfred Liechtenstein, podpredsednika sta grof Brandis in Lienbacher, v petnajstorič ga bosta pa zastopala Liechtenstein in Lienbacher. Tako je toraj desnica osnovana na isti podlagi, kakor je bila zadnjih šest let; stara zveza je zopet ponovljena in dosedanje prijateljstvo še bolj vtrjeno. Tudi večina je zdatnejša kakor je bila, ker bode imela desnica, kakor sem vam že telegrafiral, okoli 194 glasov, in bode ostala v večini tudi v slučaju ako bi z levičarji potegnili Koroninijevci. Razun že omenjenih klubov se morajo desnici prištevati še glasovi 7 ministrov in pa nekaterih prostakov, ki so se preteklih šest let stano vitno držali desnice, da si niso bili v nobenem njenem klubu.

Manjšina

na levi se je pa razdvojila. Njeni voditelji so si sicer mnogo prizadevali, da bi jo ohranili skupaj pa vse prizadevanje je bilo zastonj. Zmernejši med njimi so želeli, naj bi se nova zadruga vseh levičarjev imenovala nemško-avstrijski klub, ker bi to ime kazalo, da se hočejo potegovati za nemške ob enem pa tudi za državne koristi, ki si jih brez nemštva še misliti ne morejo, sivnejši pa to ni bilo všeč ter so tirjali, naj se nov klub postavi na zgolj nemško narodno podlago in naj se kliče nemški klub. Vsled tega se je levica cepila v dve stranki, to je, nemški klub pa nemško-avstrijski klub, ki pa hočeta po zgledu desnice imeti svoj eksekutivni odsek in na ta način med seboj v nekaki zvezi ostati. Nemško-avstrijski klub šteje nekaj čez 80, nemški klub pa okoli 50 udov. Prvemu je pristopil tudi poslanec kranjskih velikih posestnikov baron Taufflerer, med tem ko se bode baron Žvegelj najbrže zopet pridružil Koroninijevi stranki. Govorilo se je sicer, da še ni gotovo, ali se Koroninijev klub zopet osnuje ali ne, vendar mislim, da se bode osnoval, ako mu tudi južno-tirolski poslanci ne marajo več pristopiti in hočejo ostati prostaki ali divjaki, kar navadno imenujejo nje, ki se ne pridružijo nobenemu klubu.

Ako še poročam, da se bodo delegacije po prenehanju državnega zbora sošle okoli 20. ali 22. oktobra, deželni zbori pa okoli 15. novembra, potem sem povedal vse, kar utegne zanimati politični svet.

Denar — svetá vladar.

Denar je postal blagó.

Marsiktero poglavje zgodovine XIX. veka se začne s prekucijo francosko. Ta velikanska prikazen v človeški zgodovini, ki je pretresla ves so-

tako pobožnost do Kristusovega trpljenja in do presvetega Sreca, ni bilo drugače, da je bil vsak dan pri sv. maši. Na potovanji je bilo vse tako vravnano, da je bilo tudi časa za sv. mašo. Tudi ob času lova so skrbeli za to.

V njegovi lovski hiši v gorah na Štajarskem je bila napravljena največa soba za kapelo, kjer je bil grof s spremstvom vsak dan pri sv. maši. Po sveti maši se je rad pogovarjal s kmeti, ki so šli z njim živali gonit, izpraševal jih je, kako daleč imajo do cerkve, ali so vsako nedeljo pri sv. maši, podučeval jih je, kaj jim je storiti, ako bi ne mogli biti zaradi daljave kraja pri sv. maši in se je veselil, ako so mu obetali da se bodo ravnali po njega opominovanji. V njegovi dolgi bolezni je hotel ostati tudi pri stari dobri navadi in je bil vsak dan pri sveti maši — v bolniški sobi; v velikih težavah je vendar bil pazljivo pri sv. maši.

(Dalje prih.)

cijalni in državni red, rodila je ideje, ki so postale v teku let kri in meso. Ako sodimo trezno in mirno, moramo priznati, da imajo nasledki tega zgodovinskega viharja mnogo solnčnih in senčnih strani.

V imenu „prostosti in enakosti“ je francoska prekucija preteklega stoletja vrgla ob tla vladni absolutizem. Razrušilo se je trhljeno poslopje spridenega državnega in družbinskega življenja in na njegovih razvalinah se je vzdignilo novo poslopje „državlanske prostosti“. Srednji stan, „tiers état“ je stopil v javno življenje. Naš „parlamentarizem“ s celim svojim kalupom (modelom) je stvarjenje one „bourgeoizije“ in njej primerne liberalizma. Vluči zgodovinskega razvoja mora imeti tudi ta pojav svojo pravico in svoje zasluge; toda ravno ista zgodovina ga obsodi, ako si ogleda „parlamentarski liberalizem“, kakoršen je sedaj.

Kakor ni mogel trpeti knežji absolutizem poleg sebe nobene oblasti, tako je proglasil „državlanski liberalizem“ posameznika božanstvom. Ta nova politična vera je raztrgala vse organske vezi v družini in državi, razkrojila v njune prvine ter atomizovala državo in družbo. „Jaz“, ta je novi bog, pred katerim naj bi padala „uboga para“ v prah.

„Egoizem“, kruhoborstvo, samoljubje in enake nečedne čednosti so pregnale iz družbe in sre pravo ljubezen do naroda, spoštovanje do sprednikov, sočutje do trpečega brata. Vladati, zapovedovati, zatirati, drviti se za materijalnim dobičkom, to je izrodek neopravičene vile. Tako se je razkrojila družba, ker vsak hoče biti gospodar; država je postala vse, narodi ničle; avtonomne oblasti se uklanjajo državnemu maliku.

Neomejena prostost je rodila na gospodarskem polju brezmejno konkurenco. Obožavani individualizem je pomogel k zmagi premakljivemu kapitalu. Oderuštvo, izsesavanje človeške moči, neusmiljenost in brezozirnost so prisilili črno živino v človeški podobni, da pobija državni in družbeni red, zatajuje etiške čute v človeku, zasmehuje vero, Boga. Anarhizem, komunizem, nevera, češčenje živali v človeku, to so sadovi brezbožnega krvosesa, imenom „modérni liberalizem“.

Tako se je rodila „rudeča pošast“. Le počasi je prodrlo to „socijalno vprašanje“ v višje kroge. Debelo so gledali, niso verjeli, le proti volji so parlamenti in kabineti izgovarjali strašno besedo in slednjič jo vrgli na redko rešeto resnih razprav.

V volilnih programih nahajamo zadnja leta „socijalno vprašanje“ v prvi vrsti, znamenje, da goré tla pod nogami. Mnogo se je pisalo in svetovalo, kako bi se družba človeška pripeljala na pravo pot ter obravovala silnega prevrata. Delavsko vprašanje je bilo prvo na dnevnem redu, ker tu je najprvo vrelo ter skušalo raztresčiti sod. S časom se je razširilo vprašanje, in danes govorimo že o „polomih“ in „ustanovnikih“ (Gründer), obrtnikih, trgovcih, agrarcih in židih, bankah, kapitalu, milujemo prosjaka in izpodjedanega kmeta: vrtimo se vedno v „socijalnem vprašanji“. A kdor nerad veruje, težko veruje.

V novejšem časi se potegujejo bistroumni možje z velikim zanimanjem za malega posestnika, opozorujejo na prevelike davke, svarijo pred židi, priporočujejo posojilnice ter dajejo dobre svete o zboljššanji kmetijstva itd. Drugi priporočujejo rokodelcem zadruge ter delajo na to, da se odpravi obrtniška prostost. O propadu trgovine tožijo mnogi strokovnjaški možje. Sploh je v Daniji mnogo gnjilega, da dotični krogi celó ne vedó, česa bi se najprvo lotili.

Res, da je socijalno vprašanje staro kakor človeški rod, a tako silno in peneče je postalo še le v novejši dóbi. In kdo je povzročil to vprašanje? Morda obrtniška prostost, akcijske postave, pomanjkanje kredita itd.? Nikakor ne! Te žalostne razmere so vprašanje le pospeševale, bolje rečeno, so le posledica pravega vzroka. Toraj bodo tudi vsa zdravila, vsa mazila in poprave le zadrževala zadnji velikanski polom, ki se bliža, a nikakor se mu ubranila. Neradi zapišemo to žalostno prepričanje, a pri „obstoječih“ razmerah izbruhnili bo ognjenik smrdljivi izmet ter razrušil sedanji red (boljše: nered). Mora priti do tega, to uči zgodovina. Cel narodno-gospodarski red ni drugega kot — laž, protinaravni nered.

Kako pa se naj reši socijalno vprašanje, zmanjša v obče človeška beda in lakota? Stokrat in stokrat se je že dokazovalo in trdilo, da le na krščanski podlagi, po vernosti in nramnosti. Te lastnosti učé človeka prave ljubezni do bližnjega, gojé v člo-

veku treznost, varčnost, zmernost, pridnost ter spodrivajo umazani egoizem. To je treba konservirati, to ohraniti, in če je že izginilo, zopet uvesti v družino in družbo. In ta konservatizem menda ni „neumnost“, kakor se nam nekje očita. Tü imate podlago znanemu: suum cuique (vsakemu svoje), in čez leta mora biti boljše. Sedanji neusmiljeni, samoljubni in vladoželjni „liberalizem“ pa si je postavil kot géslo: „Denar je blagó, ta je svetá vladar.“ Iz tega lažnjivega načela ravno največ izvira človeška beda v tolikih oblikah. Vemo, da se bode marsikteri „mož z brado“ nasmešnil temu „odkritosrčnemu“ prepričanju, a slobodno mu!

Od kar je postal denar blago, s katerim se vse plača, vsaka vrata odpró, vse pridobi in z njim vse izgubi; od tačas hodi človeška družba po krivi poti, ki vodi do socijalnega vprašanja, pelje do propada.

Kakor zgodovina uči, bil je prvotno denar le menjalo (Tauschmittel), ki ni imel rejalne vrednosti. Le v prospeli kupčije in trgovine se je pripisovala denarju navidezna vrednost onega blaga, za katero se je izdaval denar. Bil je prvotno iz železa, srebra, zlata itd. ter nosil večkrat podobo rejalnega blaga, za katero se je dal denar kot menjalo. Za denar s podobo ovce, kupila se je ovca, s podobo konja dobil se je konj itd. Se vé, to menjalo je bilo s prva navezano le na ozko ozemlje. S časom je postal denar splošno menjalo, in tako se je povzdignila kupčija. Ta zgodovinski razvoj denarja zasledujemo v življenji narodov daleč gori v srednji vek. Pač so skušali židje v srednjem veku spojiti denar z rejalno vrednostjo, da bi brez dela z lažnjivo vrednostjo denarja zapovedovali delavnim državljanom; toda zdrave, trdne narave krščanskih narodov premagale so srečno oderuštvo v povojih. Odtod mnogi izgredi proti židom! Ko pa se je odkril nov svet, izumil smodnik, ustanovilo tiskarstvo, prodrli so med svet liki viharji nove ideje, novo življenje nove vere: razširil se je po Evropi nov duh, in denar je dobil drugi pomen. Nehal je biti menjalo, postal je večinoma rejalno blago. Denar se je nalagal na obresti. in to blago je sedaj edino blago, s katerim se trži, kupčuje. Borza, ta je somenj za denar, borza ima v rokah „premoženje“ posameznika in celih narodov ter kraljuje in gospoduje nad trgovino, pije narodom kri.

Ozrimo se še za trenutek nazaj v zgodovino. Najstarejši kulturni narod v Evropi, Kelti, so se pečali s poljedelstvom, živinorejo, rokodelstvom. Imeli so svoje vladarje, duhovščino. Isto tako Grki, Rimljani in drugi stari kulturni narodi. Posluževali so se denarja kot pripravnega menjala. Ko se je razširilo krščanstvo, zboljšalo je z versko-nravnimi razmerami ob enem tudi gospodarske in socijalne v vsakem oziru. Minula so mnoga stoletja, a priprosto pa solidno blagostanje ni poznalo nevarnosti nikjer. Vse je delalo ter pridelovalo rejalno, resnično blago; narodi v celoti niso pogrešali potrebnega živeža. Bili so sicer bogatejši in revniši, toda denarnih trinogov in proletarijata v sedanji meri ne najdete.

Zlati srednji stan je bil ogromna narodova večina. Ugovarjalo se nam bode: ne poznate li fevdstva, ne veste, da je bila srednjeveška družba iz gospodov in nevoljnikov, sužnjev (glebae adstricti)? Na to odgovorimo: tedanja gospóda je imela resnično blago, posestva, s katerimi so se mogli le tedaj okoristiti, ako so jih prepuščali ljudstvu za užitek. Podložni, zakupniki itd. so imeli med-se razdeljena manjša zemljišča sicer kot fevde, od katerih so dajali določeni del pridelkov svojim gospodom; toda ostajalo jim je še vedno toliko, da so pošteno preživljali svoje družine. In kar je glavna stvar — gospod ni imel silovitih in neusmiljenih sredstev proti svojim podložnim, marveč je bil on na-nje, to je na skupnost ljudstva navezan. Pridnost, varčnost in razumnost bile so v prid poljedelu in njegovi družini; kajti kolikor več je pridelal, toliko več mu je ostalo. Pravi znak onih časov je ta, da je vsak si pridobival le rejalno blago ter ga oddajati moral med narod, kakor je tudi vsak le rejalno blago tirjal in potreboval za svoje življenje (živež, obleko itd.). Toraj kdor ni sejal, tudi žel ni; kdor ni delal, tudi ni jedel. Nobeden ni bil bogat brez rejalnega, resničnega premoženja, tudi bogat ni mogel biti, ako ni vedno in vedno prepuščal velik del svojega premoženja občinstvu. Izsesavati narod ter s svojim bogastvom pokoriti uboštvo, bilo je celó nemogoče. Rentirov v sedanjem pomenu ni

poznal srednji vek, še manj pa stari. Tu je jedro tedanjega gospodarstva.

In kako je prišlo do tega, da je sprevržen, na glavo postavljen ves stari red? Staro menjalo, namreč denar, ki sam na sebi nima nobene vrednosti, postal je blago, vrednostna stvar, s katero se more brez dela pridobiti novo bogastvo. Nobeno bogastvo se sedaj lažje ne pridobi, kakor ravno z denarjem. Kapital nosi obresti, ne da bi kapitalist ganil svojo roko, prelil kapljico znoja. Obresti rodé nove obresti, in tako dalje brez konca in kraja. Kolikor več je takih denarnih baronov, toliko manj delavnih moči. More li kapitalist jesti svoj denar? Sedaj ko je denar postal blago, odteguje se denarni baron bolj in bolj občenemu blagru, skrbi za-se, druge žuli in dère ter — **zapoveduje!** Kolikor več je tacihi pijavk, toliko večja je revščina! Človeška družba je že razdeljena v dva razreda. Manjšina se zove: denarni satrapi, ki vladajo svet, kujejo postave, živé brez dela; večina pa je sestavljena iz ogromne množice belih sužnjev, ki morajo delati za svoje trinoge. Rothschild sedi pri mizi, striže kupone, šteje bankovce, sprejema menjice, leži zakopan v teh papirjih, ki sami na sebi niso trohice vredni; in vendar kdo zapoveduje javnemu življenju? Ozrimo se po svetu, razvidno nam bode. Denar in zopet denar.

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. septembra.

Notranje dežele.

Veliko začudenje vzbudilo je najnoveše imenovanje udov *gosposke zbornice*. Vrhovni krogi Dunajski so bili pod prejšnjimi ministri navedeni, da so take novice že vse poprej zvedeli, kakor pa jih je uradna „Wr. Ztg.“ objavila. Bila je namreč navada, da je ekselencia minister A. obiskal bankirja B., kteremu je zaupno povedal, toliko in toliko, teh in teh mož pride v gosposko zbornico ali tudi kaj drugega sličnega, še preden je imelo dotično imenovanje cesarjevo potrjenje. Bankir B. je komaj čakal, da mu je minister hrbet obrnil in že je hitel k duhoviti gospej C. Roke menecja zaupal ji je to zopet le kot tajnost, kar je ravnokar zvedel od ministra samega. Komaj je ta odšel, že potrka dr. D., lastnik lista xyz. Gospej C. je preveč ležeče na duhovitosti, na podlagi ktere je v zvezi z najboljšimi krogi, da ne bi takoj dr. D. zaupala, to se zna, da zopet le med štirimi očmi, kar je ravnokar še le sama skoraj da „gorko“ slišala. Dr. D. sporoči to svojemu listu in velika politična novica, ki je pa sama na sebi precej nepomenljiva, prišla je včasih poprej med svet, kakor pa dotični predlog pred presvitlega cesarja v potrjenje. Sedaj pri grofu Taaffeju tega ni. On je sicer jako ljubeznjiv, posebno do časnikarjev, ob enem pa tudi jako „zapet“, včasih celo do pod vrata. Pri njem se ničesar ne zvè poprej, kakor kedar v „Wr. Ztg.“ iz državne tiskarne izide. Od tod toraj tolikajšno začudenje in tudi precej jeze novosegnetih Izraelcev. Kajti tako zvani duhoviti krogi nekterih Dunajskih gospá, kamor so poprejšnji ministri čenčat hodili, prišli so h krati ob vso duhovitost, od kar je Taaffe prvi minister. Posebno so pa časnikarske kobilice poprej dobro živele v takih krogih!

Pri Dunajski deželni sodnji končala se je velika konečna obravnava proti izneverjalcama *Kuffler* in *Amschler*. Preiskava je dokazala, da je bil Kuffler tisti zlobni duh, ki je ranjcega Jaunerja in še živečega Amschlerja znal v svoje zanjke z zvijačo dobiti, da sta ga morala z denarjem zakladati, kolikor je ravno zahteval in zahteval je vedno veliko. Ondi je šlo vedno na sto tisoče, ki jih je Jauner ali pa Amschler moral pod moralničnim pritiskom Kufflerjev iz blagajnice eskomptne banke jemati in Kufflerju v žep mašiti. Le redko kedar prinesel je ta mož kaj nazaj. Vjel ju je pa na svoje limance tako, da ju je iz začetka izvabil, da sta se z denarjem vdeležila njegovih spekulacij, ki sta si ga izposodila iz društvene blagajnice, v katero sta zanj založila piškavih Kufflerjevih menjic. Kedar je pa Kuffler videl, da sta se oba moža že tako daleč v izneverstvo zakopala, da več venkaj ne moreta, kajti mnogo mnogo Kufflerju izročene denarja šlo je rakom zvižgat pri vrto-glavih spekulacijah Kufflerjevih; Jauner in Amschler sta zgubljene svote pokrivala s svojim premoženjem, dokler sta kaj imela. Ko jima je vsega zmanjkalo, jel ju je Kuffler zlorabiti za svoje zlobne in vrto-glave namene; toraj jel je zahtevati svote od njiju brez vsega drugega, ker ju je privijal s strašenjem, da ju ovadi, če bi mu ne dajala več denarja na piškave menjice. Jauner se je vsled tega vstrelil. Amschlerja pa so s Kufflerjem vred zaprli. Pri konečni obravnavi se je dokazalo, da je vse edino le Kuffler zakrivil in so ga zarad tega na 7 let v ječo obsodili. Amschlerja pa so oprostili.

Nemška irredenta se nadja, da bo Nemčija vendar le Avstrijo pohrustala in če to ne v pe-

tih ali desetih, tak saj v dvajsetih ali tridesetih letih. To je nekdo Bismarku na nos obesil. Bismark se je pa jako debelo zasmeljal in dejal: Ali mislite, da smo res tako neumni? Sedaj imamo že 16 milijonov katolikov, kateri nam do grla presedajo in te naj bi si še pomnožili za dva dobra milijona hudih klerikalcev, avstrijskih Welfov, in pa 6 milijonov Čehov in Slovencev. Kam pa z njimi? Državo bi nam razbili v prvem trenutku. Ali si bodo Slovani in Klerikalei kedaj rožičke pobili, to presojevati ni zadeva politikarja. Za Nemčijo sedaj ni druge potrebe, kakor jako krepka in čvrsta avstrija in to hočemo tudi ohraniti.

Vnanje države.

V Petrogradu izhajajoča „Novoje Vremja“ pečajo se že več časa z razmerami obstoječimi med Avstrijo, Nemčijo in Rusijo in posebno o Avstriji povdarjajo, da se bode morala odločiti ali pojde na dalje z Rusijo ali pa proti njej, kajti dnevi Berolinskega miru so že šteti in slovanski svet se pripravlja na zahtevanje svojih pravic. Pri tem bode se morala Avstrija odločiti, da ali z Rusijo vred Slované pri tem podjetji podpira in tako pomaga rešiti *veliko jugoslovansko vprašanje*, ali pa se ona obrne proti Rusiji in skuša ovirati rešitev jugoslovanskega vprašanja. V tem slučaju trdi ruski list, da bi Avstrija prišla ob svoj vpliv kot velesila. V očigled tega pač Avstriji ne bo drugega kazalo, kakor da ostane z Rusi dobra prijateljica. Na ta način je na Balkanu za obe državi zadosti prostora, kajti Rusija ima svoje oči le na istočno stran Balkana obrnjene. Za zapadno ali večerno stran se ne briga toliko. V dokaz tega bodi nam bolgarska armada, ktera je vsa pod ruskim vodstvom, od vojnega ministra do poslednjega stotnika, ki je zapovednik kompaniji. Le nižji častniki so Bolgari. Nekaj lajtenantov prislužilo si je že pravico, da bi smeli stotniki postati. Vojni minister, ki je Rus, jih je sicer imenoval za stotnike, kompanije pa niti jeden ni dobil. To vse jasno spričuje, da Rusija ne misli Bolgarije nikomur prepustiti kakor k večem sami sebi. Knez je z rusko cesarsko družino nekoliko v sorodu in se mu pač ne bo bati posebne nesreče. To mu je tudi Bismark že pred 7 leti povedal, ko so mu bolgarsko krono ponujali ter ga je Battenberg vprašal, ali naj jo sprejme ali ne, rekoč: „Le po njej sezite, kajti v najneugodnejem slučaju imeli bodete na stare dni prijetne spomine na svojo mladost.“ Aleksander si je tega tudi svest in se po tem ravna. Ko bi sedaj ne bil šel v Sofijo, moral bi prej ko ne iti na Nemško zopet za lajtenantanta služiti. Sprevidel pa je, da je boljše pričeti razvoj jugoslovanskega vprašanja z rusko pripomočjo, kakor pa tistega le od daleč kakor pruski lajtenant gledati, ter se je tudi po tem ravnal.

Bolgarija je točka na površji dnevne politike, s katero se cela Evropa peča. Diplomacije trdijo, da jih je iznenadila vstaja, ki jo je 19. t. m. telegraf po širnem svetu raznesel. Mi tega ne moremo reči in smo takoj prvi dan trdili, da je vest sicer sama po sebi iznenadna, da pa Slovanov ni iznenadila ali k večem le zato, ker je tako brez vsega groma bruhnila. Da mora priti, vedel je vsak, kdor se je le količkaj pečal z Balkansko politiko. Veseli nas, naravnost rečemo, da naš podaniški razum ni bil iznenadjen, med tem ko so ljudje za diplomacijo rojeni, začudení usta in ušesa odpirali, rekoč: „Kaj pa to?“ Vzrok temu je, ker dotični gospodje ne računijo z dejanskim svetom, temveč z diplomatskim, kateri se pa z dejanskim tako malo vjema, kakor nebesa in zemlja. Vstaja ta nima nobene reči za seboj, o kateri bi navadni čitatelj trditi smel, da ni bila že zdavnej poprej pripravljena in to še celo ne tajno, temveč javno. Bolgari so javno govorili, da se morajo dvigniti in otresti turške neznosnosti, sicer jim je poginiti; časniki so o tem pisali, diplomacija pa le ni verjela, ker je vedno mislila, da brez nje kak spremen na bolgarski zemlji, kjer so politični čevljarji angleški in nemški svojo modrost razkazovali in so si od skupne izobražene Evrope malo-slavno diplomu blamaže pridobili, sploh ni možen in da bode na vsem telesu krvaveč Bolgar še Bismark ali Salisburyja ali Beaconsfielda (če bi še živel) vprašati moral, ali se sme svojega tirana otresti ali ne. Trpeči narod je dokazal, da njegov podaniški razum nikakor ni tako omenjen, kakor mu to visoka diplomacija prisoja. Vpraša se, kak značaj ima ta ustaja. Jeli je osamljena, ali pa le posledica političnega „krpanja“ na Balkanu. Ti pač ni treba dolgo premišljevat. Vsakemu je znano, da ko bi angleška in Nemška ne bili Bolgarov ločili v kneževino pred Balkanom in v pokrajini za Balkanom (istočno Rumelijo), bi sedaj ne bilo ustaje. Jeden narod in jedne krvi so; zakaj bi toraj tudi kot jedna politična družina skupaj ne živeli? Zavist jih je ločila, potreba jih je združila, vse drugo odločila bode pa bodočnost in junaštvo. Da je pa ravno ta ustaja velikanskega pomena za popolni preobrat balkanske politike, dokazoval nam bode pa čas. Druga za drugo segle bodo po orožji tiste male državice, o katerih se še ne vé, če jih ne bo doletela osoda, kakor so jodživele nemške države leta 1871. Kdo da bo prevzel ulogo cesarja Viljema na Balkanu, pokazalo se bode pozneje.

Izvirni dopisi.

Iz Maribora, 23. sept. (Konjska dirka in razstava cerkvenih oblačil.) Zadnje nedeljo popoldne je bila za naše mestjane jako ugodna prilika, da so pokazali, kakošnega duha da so bolj navzeti, ali posvetnega ali cerkvnega. Razume se, da jih je kakor povsod tudi pri nas več navdahnjenih posvetnega nego pobožnega duha, zato jih je velika množina po obedu hitela na Tezvo na vojaško vadišče, kjer je bila navedena konjska dirka za dragocene in častne dobitke in zraven seveda vojaška godba. Lepo in toplo vreme jih je tudi še nekoliko iz mesta izvabilo, ki bi morebiti sicer doma ostali, ter so si ogledali res zanimljivo dirko lepih konj in voz. Da nališpanih gospic zraven ni manjkalo, razume se samo ob sebi, ako pomislimo, da se jim je v tako lepem vremenu in vpričo toliko gledalcev ponudila ugodna prilika, da se pokažejo.

Nekteri mestjani, zlasti pobožne gospé, pa so po večernicah tudi v obilnem številu prišli v obednico duhovskega semenišča, ter so se ondi vdeležili otvorjenja razstave cerkvenih oblačil, ktera je letos „družba vednega češčenja“ pripravila ter od 20. do 23. septembra na ogled razpostavila, preden jih razdeli ubožnim cerkvam po škofiji, ki so se za-nje oglasile. Štiri leta še le „družba vednega češčenja“ presv. Rešnjega Telesa in v podporo ubožnih cerkev v Lavantinski škofiji deluje, in vendar ima že skoro vsaka cerkev kakošni dar od nje; tudi letos dobi 45 cerkvá lepe darove od nje. Preteklo leto je imela družba sicer samo 1665 gl. 85 kr. dohodkov, vendar je za to primeroma majhno svoto prav veliko cerkvene obleke pripravila, kar se lahko iz tega razjasni, da družba ne išče nobenega dobička in razun tega še blage gospé in gospodične ne le vse šivanje zastonj opravijo, ampak še marsikaj iz svojega omisljjo ter družbi darujejo.

Družba vednega češčenja si je s svojimi razstavami in svojim vspešnim delovanjem po škofiji pa tudi po našem mestu že veliko prijateljev in prijateljic pridobila; nadjamo se, ker je vodstvo družbe v jako marljivih in spretnih rokah, da si bode v prihodnje še več prijateljev pridobila, ter še vspešnejše delovala na čast najsvetejšemu zakramentu.

Z Dunaja, 23. sept. (Obsodba.) Po sedem-dnevni razpravi je bila sinoči končana sodnijska obravnava proti Kufflerju in Amschlerju, ki sta bila v zvezi z Jaunerjem, ko je bil za toliko svoto ogoljufal eskomptno banko. Dunajsko ljudstvo je komaj pričakovalo razsodbe in se je po desetih zvečer še gnjetlo pred deželno sodnijo, da bi precej po razglasu obsodbe zvedelo njen izid. Amschler je bil spoznan za nekrivega in takoj izpuščen iz zaporá, Kuffler pa je dobil sedem let težke ječe.

Domače novice.

(Porotna tiskovna pravda) Jonko contra „Sl. Narod“ završila se je sinoči ob 11. uri. Zastopnika govorila sta vsak po dvakrat od 4. do 1/2 10 ure, kedar je začel predsednik svojo razpravo. Nekaj minut čez deseto uro umaknili so se porotniki (načelnik baron Lazzarini) na posvetovanje, ki je trajalo celo uro. Stavila so se jim sledeča vprašanja, katerih tukaj le jedro podajamo:

I. Ali je zatoženi Ivan Železnikar kriv, da je s priobčenjem članka v „Sl. Narodu“ razpostavil Matijo Jonkota javnemu zaničevanju z očitanjem nečastnih dejanj in dogodkov? Porotniki so rekli „da“ z enajstimi glasovi proti jednemu.

II. Ali je zatoženi J. Železnikar dokazal resnico nečastnih in Jonkota sramotnih dejanj? — To vprašanje stavilo se je v dodatku, če se prvo vprašanje potrdi. Porotniki so z enajstimi glasovi izrekli: „da!“

III. Ali je zatoženi J. Železnikar kriv, da je obdolžil Matijo Jonkota nepoštenega dejanja, s katerim ga je pripravil v javno zaničevanje. (Dogodek o kravah kupljenih na javni dražbi za 55 gl. z obljubo, da jih vrne gospodarju za isto ceno, kar se ni zgodilo.) Porotniki so rekli z desetimi glasovi: „da“, z dvema: „ne“.

IV. Zopet dodatno vprašanje za slučaj, če se potrdi III. vprašanje: Ali je zatoženi Iv. Železnikar nepošteno dejanje v III. vprašanji omenjeno kot resnično dokazal? Vseh deset glasov: „da“.

Na podlagi tega oprostila ga je c. kr. porotna

sodnija pregreška žaljenja časti in tožnika Matijo Jonkota obsodila na plačilo sodniških stroškov.

Gledé govorov, omeniti nam je onega g. dr. Hrašovica, zagovornika toženega g. Železnikarja, kot posebno dobro premišljenega, stvarnega, prepričevalnega, popolnoma praznega vsake strasti, pač pa polnega tistega ognja, ki ga človek le tedaj občutiti zamore, kedar govori iz prepričanja, ker dobro vé, da stoji na braniku za resnico in pravico. G. dr. Hrašovec ima krasno pravilno in prijetno besedo. S čudovito močjo žive in prepričevalne besede, kazal je podobo za podobo iz Jonkotovega javnega in zasobnega življenja, za ktere sicer kazenski zakonik nima paragrafov, ktere je pa cerkev uvrstila med smrtné grehe izvirajoče iz nerazuma za sedmo božjo zapoved in tretji vnebovpijoči greh, ter ga je s tem živim slikanjem moralno popolnoma pobil! „Ali je kdo med Vami gospodje porotniki, ki bi si v oči gled tega „umazanega perila“ ne bil že mislil: „Fej, gospod Jonko, sram Vas bodi!“? tako je vprašal konečno porotnike. Stavki so mu tekli kakor vrelec in so se mu vezali, da ga je bilo veselje poslušati. Več nego dve uri govoril je vsega skupaj, poslušali bi ga bili pa radi še dve uri, tako mu je šlo spod rok.

Dvorana je bila do poslednjega trenutka natlačeno polna; radost med poslušalci pa nepopisljiva, kedar so porotniki potrdili stavljená jim vprašanja II. in IV., na podlagi kterih je potem sodni dvor zatoženca zatoženega prestopka oprostil.

(Poslednji „Sokolov“ izlet) letošnji bo v nedeljo popoldne na Lavro pod Ljubljano. „Sokol“ se zbirajo od 1/2 1. do 1. ure v Čitalnici. Točno ob 1. uri dvigne se „Sokol“ z godbo in zastavo na deželo, kjer se bode za letos poslednjokrat pod milim jesenskim nebom v Ljubljanskem obližji prav dobro zabaval, če bo vreme za to. Ob neugodnem vremenu izlet izostane. Ker je izlet blizu in se je krasnega dne nadjati, se ga bode izvestno mnogo Slovencev in Slovenk vdeležilo.

(Mestne seje) 22. t. m. vdeležilo se je 25 odborikov pod županovim predsedništvom. Dopis c. kr. deželne vlade o prepovedi hranilnične podpore za nemški „Schulverein“ vzame se na znanje. Prvo leto namenila je bila hranilnica „Schulverein“ 1400 gl., za leto 1886 pa 3500 gold. podpore iz žuljev slovenskih rok.

Deželnemu odboru se izreče zahvala, ker je prepustil v redutnem poslopji prostor za shrambo raznih mestnih učil brezplačno.

Župan naznanja, da je častnemu meščanu škofu Strossmayerju brzojavno čestital na 70letnico; dalje so novoizvoljeni meščani: Röger, Cacák, Blaznik in Jesenko storili obljubo v slovenskem jeziku.

M. o. gosp. Hribar omenja, da so židovski nemški časniki napadli mestni odbor Ljubljanski, kterim se je zadnje dni pridružil tudi „Ljub. List“, list deželne vlade in gosp. deželnega predsednika s spisom: „Zagreb in Ljubljana“. V tistem spisu se teptá narodni mestni zastop Ljubljanski in se grdi vse njegovo delovanje. On je obdolžil mestni zastop, da ni še mestne hranilnice, če tudi bi moral vedeti, da je pričetek tega zavoda odvisen le od potrdila deželnega zbora; dalje mu očita malomarnost gledé napeljave dobre pitne vode v mesto. V oči gled tega g. Hribar predlaga, ker je očitánje vladnega lista neosnovano, da naj proti taki pisavi vloží mestni odbor svoj protest, kar naj se ob enem zapiše v današnji protokol. Predlog se je sprejel med „dobro“-klici.

Gledé nemške mestne šole nasvetuje gosp. dr. Tavčar z ozirom na to, da se za njo ni zadostno število otrok oglasilo. 1. Naj se naprosi c. kr. deželni šolski svet, naj Ljubljano odveže od dolžnosti vzdržavanja nemške ljudske šole, ktera se je letos za nepotrebno skazala; 2. ako bi tega c. kr. deželni šolski svet ne rešil povoljno, naj se napravi pritožba do c. kr. upravnega sodnega dvora.

Dr. Tavčar dalje ta svoj predlog vtemeljuje in pravi, da se pač še mestni odbor dobro spominja kako je „Lj. List“ napadal mestni zastop, kedar se je ta branil vstanoviti nemško ljudsko šolo spoznavši njeno nepotrebno. „Lj. List“ pa je trdil, da je mesto dožno vstanoviti nemško ljudsko šolo, če tudi bi imela prazna stati. Sedaj so ondi otroci, ki nemščine niti ne umejo ne. Ko bi hotli preiskavati, niti 20 nemških otrok v tej nemški šoli ne najdemo. Je toraj na vsak način opravičeno, da se je mesto

odkriža, kar je ob enem tudi v prid kranjski deželi, ki mora 1000 gl. na leto plačevati za učitelja te šole, ktera učencev nima zadostno število. Če se pri srednjih šolah za neznatno število učencev vzdržuje razred odprt, tudi če je le nekaj dijakov, iz tega še ne sledi, da bi bilo to tudi za ljudsko šolo veljavno.

M. o. Hribar še pristavi, da so se letos za tukajšne nemške ljudske šole oglasili večinoma taki učenci, ki niti iz mesta niso, temveč iz okolice Ljubljanske, kakor iz Šiške, Viča itd., kterih pač ni mesto dolžno s šolo podpirati. Župan naj se izvoli o tem natačno podučiti.

Predlogi dr. Tavčarja se sprejmó. (Konec prih.)

(O slovenskem dramatičnem društvu). Projekt, kterega je „Slovenec“ že letošnje spomlad navdušeno pozdravil, prepričan, da je zdravo jedro v njem, se je vresničil. Dramatično društvo sklenilo je, da pošlje še to jesen g. Ignacija Borštnika rodóm Gorince iz Cerkljan, dobroznanega in vzornega igralca našega gledališča pod imenom „Gorazd“, na Dunaj v dramatično šolo, kjer bode izredni gledališki nadarjenosti dana prilika doseči vrhuncev dramatične tehnike. Šolal se bode „Gorazd“ na stroške dramatičnega društva proti temu, da bode potem osnoval v Ljubljani „društvo gledaliških igralcev“, ki bo imelo nalogo v domači deželi prirejovati dramatične igre. Igralci bodo primerno plačani. Da bode gospod Borštnik določeno mu nalogo častno rešil, o tem niti ne dvomimo ne, ako pomislimo, da se je minolo spomlad vedno skazal kot diletanta-umetnika, če tudi so se mu od mnogih stranij polena pod noge metala.

(Na župnijo Trebelsko), v dekaniji Trebanjski, je bil danes umeščen č. g. Miha Barbo, duhovni pomočnik v Škocijanu.

(Na Grintoven) je bilo letos 53 turistov, ki se razvrstujejo naslednje; 16 s Kranjskega, 6 s Koroškega, 6 iz Celja, 4 iz Gradea, 6 iz Zagreba, 10 Dunajčanov in 5 Švicarjev. Iz tega se vidi, da divne gore naše lepe domovine zanimivajo tudi daljne kroge. Še nobeno leto jih ni bilo toliko na vrhuncu sivega velikana.

(O Cesarjevni Štefaniji) omeniti nam je po „Edinosti“ še jednega jako zanimivega in za Slovence vrlo častnega prizora, ki se je dogodil na Miramarski železnični postaji. Ko se je cesarjevičinja v nedeljo zjutraj pripravljala na odhod, zbralo se je na Miramarski postaji vse polno okoličanov, ki so visoko gospo zagledavši tudi takoj zaklicali navdušene „živio“. Cesarjevna je govorila z raznimi gospodi, ali ko je grof Bombelles zagledal poslanca Nabergoja, ki je stal na strani in se ni niti mislil predstavljati, ker je bil namenjen v Trst, pokliče ga bliže, in cesarjevna gre naravnost k njemu ter mu poda roko, ktero on spoštlivo poljubi, na kar se je cesarjevna še nekoliko minut z njim pogovarjala ter mu konečno dala nalogo, da se v Njenem imenu zahvali posebno okoličanskemu ljudstvu, ki je v času Nje bivanja pokazalo toliko udanosti in ljubezni do Nje in do cesarske hiše. G. Nabergoj je bil, videlo se mu je, ginjen nad toliko ponižnostjo in dobrohotnostjo visoke gospe, in vse okoličane sme odlikovanje njihovega poslanca napolniti z veseljem in ponosom. Odpeljala se je cesarjevna med „Živio“-klici ljudstva, ktero je bilo ob železnici razpostavljeno. Ali v Gr-ljanu jo je čakala prekrasna ovacija. — Tam je bilo zbranih in ob železnici nastavljenih nad 400 udov društva „Austria“ v črni obleki nad 200 veteranov v uniformi in vse polno okoličanov. Med ogromnimi „Živio“ in „Eviva“-klici metali so udje društva Avstrija na tisoče najlepših cvetic v vagon, in na vagon, koder se je peljala visoka gospa, tako sicer, da so vagon kakor obsuli s cveticami. — Cesarjevna je prijazno na oknu pozdravljala in vejala z belo ruto, in nekda je bila ganjena do solz. V Nabrežini je bila zopet druga ovacija, tam je čakalo vse polno Tržačanov, med njimi največ udov del. podp. društva, in mnogo domačih ter so visoko gospo zopet navdušeno pozdravljali ter ji metali šopke v vagon. Tudi v Sežani in v Postojni so se ponavljale enake ovacije. Mora se toraj reči, da je bilo cesarjeve letošnje bivanje na Primorskem nov dokaz, kako zvesto je naše ljudstvo svojemu cesarju in kako ljubi ono vse ude cesarske hiše. — Takih ovacij brez vsake oficijalne citacije se pač ne vidi povsod in pogostoma. Zarad tega pa je prav gotovo, da je cesarjevna vzela s seboj najlepší spomin iz naših krajev in se je tudi nadejati, da se prihodnje leto cesarjevna Štefanija zopet vrne, a ne sama, temuč

z cesarjevičem in sploh z vso visoko prestolonasledniško rodbino.

(Petarda) počila je v Trstu v ponedeljek pred hišo št. 8 v „Androna del Moro“.

Telegrami.

Dunaj, 24. sept. „Polit. Corr.“ se piše iz Filipopelja, da sta angleški vojaški atašé Trotter in angleški general-konzul Fawcett odpotovala v Carigrad. Pred odhodom pogovarjala sta se več časa s knezom in dr. Stranskyjem. Mnogobrojni prostovoljci dohajajo pod vodstvom duhovnov. Odšla je deputacija, ki hoče prositi pri velesilah, da se pripozna zedinjenje. Bolgarske čete dohajajo v istočno Rumelijo. Jutri dojde (t. j. prej ko ne že danes. Vr.) polk bolgarskih konjikov v Filipopelj. Knez se je poslovil na meji od polka rezervistov, rekoč: „Mi nimamo prav nič proti Turkom, če bi se pa taisti protivili našemu zedinjenju, hočemo se srdito boriti“. „Polit. Corr.“ dalje pravi, da ni res, da bi bil Giers svoj odpust v Meranu okrajšal. Še je ondi.

Sofija, 24. sept. Turške čete preko-račile so mejo in zasedle prvo vas, kar se smatra za dokaz, da se hočejo Turki bojevati. Prelivanje krvi od strani Turkov dvignilo je vso Bolgarijo kviško. Nadjati se je evropskega posredovanja. Sobranje je otvoreno in je soglasno vse privolilo, kar bi vlada za potrebno in dobro spoznala. Kredita se je vladi dalo za pet milijonov, da z njimi pokrije vse stroške za vojsko. Sobranje sklenilo je **adreso vdanosti poslati carju s prošnjo, da naj dovoli ruskim častnikom, da smejo v bolgarsko armado vstopati.** Macedonsko izjavo pa vlada vsako zabranjuje.

Atene, 23. sept. Na tukajšnji borsí padli so vrednostni papirji zdatno. Macedonsko društvo pripravlja protest proti bolgarskemu gibanju. Če bo treba, poklicala se bo vojska pod orožje. Med narodom vse vré.

Tuji i.

22. septembra.

Pri **Maticu**: Euphrat, Zukermann in Guttermann, trgovci, z Dunaja. — Vitez Pils, c. k. fml. v p., s soprogo, iz Gradea. — Gač in Bučar, zasebnici, iz Kostanjevice. — Hedviga Tagliani, zasebnica, s sinom, iz Trsta. — Ilona Neumeister, inženirjeva soproga, iz Reke.

Pri **Stonu**: Justin Schenberg, zasebnik, iz Nürnberga. — Alf. Wittehen, c. k. major, z družino, z Dunaja. — V. pl. Eillenbach, c. k. vladni svetnik, s soprogo, z Dunaja. — Žiga Goldscheider, trgovec, z Dunaja. — M. Šilerdzi, agent, iz Zagreba.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Fried, zasebnik, z Dunaja. — Hugon Dewald, akad. slikar, iz Požuna. — Dr. Jos. pl. Hoberth, c. k. finančni svetnik, iz Zadra. — Karl Voelke, lesni trg., iz Trsta. — Frančiška Turjak, zasebnica, iz Celja. — Turin in Nadile, zasebnik, iz Gonovica.

Pri **Avstrijskem caru**: Martin Šraj, magaziner, z Dunaja. — Ivana Schieker, zasebnica, iz Gradea. — Josip Freuensfeld, učitelj, iz Ljutomeru. — Marija in Jerica Kusla, zasebnici, iz Trsta.

Pri **Virantu**: Jakob Doreani, trgovec, iz Žužemperka. — Ljudevit Fleš, zasebnik, iz Ribnice. — Šlaipah, zasebnik, iz Trebnja.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

24. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 60 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 10 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 75 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 50 „
Akcije avstr.-ogorske banke	866 „ „
Kreditne akcije	282 „ 60 „
London	125 „ 85 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 98 „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 85 „

Slomšekovih zbranih spisov

IV. knjiga:

„RAZLIČNO BLAGO“,

ravnokar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. gosp. Mih. Lendovšku v Makolah (Maxau bei Pölschach) po 1 gl. s poštnino vred. Tržna cena po knjigarnah ji je 1 gl. 40 kr. za trdovezan, 1 gl. 30 kr. za broširan iztis. — Obsega tri oddelke: I. „Šola in odgoja“, str. 180; II. Narodna politika in narodo gospodarstvo, str. 183—354; III. Razna tvarina, str. 357—428.